

Kunnen we het even hebben over ... ?

Met inwoners van de gemeente West Maas en Waal in gesprek over participatie

Interviews

Citaten

Infographics

Gemeente
West
Maas en
Waal

**OPINIE
PIJLERS**

in gesprek met inwoners

Participatie in de gemeente West Maas en Waal

Onderzoeksbureau Opiniepijlers, april 2024

In opdracht van de gemeente West Maas en Waal

Samenstelling Marjolein Huijskes, Reinder Boeve, Frank Bolder

Interviews Tessa Ariaans, Maurice Doppen, Hans Teunissen,

Monique Langendonk, Lyan van Vliet, Elsbeth Lelyveld,

Engelien Mulder, Richard Stegers, Fred Eggink, college en medewerkers van de gemeente West Maas en Waal

Graphics, ontwerp en opmaak Louman & Friso ontwerpbureau

Disclaimer: Uitspraken, conclusies en aanbevelingen zijn gebaseerd op gesprekken met respondenten. Feiten, aantallen en cijfers zijn verwerkt zoals ze zijn genoemd in deze gesprekken en niet verder getoetst.

Citaten worden opgenomen als het exemplarische voorbeelden zijn en als er over het betreffende onderwerp vergelijkbare opmerkingen zijn gemaakt.

Leeswijzer diagrammen Bij een deel van de vragen kon gekozen worden uit meerdere antwoorden. In dat geval kan het percentage hoger zijn dan 100 procent.

Kunnen we het even hebben over ... ?

Met inwoners van de gemeente West Maas en
Waal in gesprek over participatie

**OPINIE
PIJLERS**
in gesprek met inwoners

Inhoud

1 Samenvatting en aanbevelingen	6
2 Beschrijving van de werkwijze	10
3 Inwoners over communicatie, participatie en de gemeente West Maas en Waal	12
De omgeving	12
Hoe betreft de gemeente je bij belangrijke onderwerpen?	13
Hoe wil je betrokken worden bij belangrijke onderwerpen?	16
Inwoners over hun invloed op de gemeente	20
Waarover wil je meepraten?	23
4 Gegevens respondenten	26

1

Samenvatting en aanbevelingen

Met onze gespreksbus hebben wij negen dagen rondgereden door alle zeven dorpen van de gemeente West Maas en Waal en, aangevuld met een online onderzoek, een mooie doorsnede van de bevolking gesproken. Ambtenaren, en ook bestuurders, hebben deels met ons opgetrokken en met inwoners het gesprek gevoerd. Opiniëpijlers heeft voor aanvang van het onderzoek een workshop gegeven om de betrokken ambtenaren te informeren over onze werkwijze en over wat ze kunnen verwachten op straat.

De onderzoeksresultaten leveren belangrijke bouwstenen voor het inkleuren van het nieuwe participatiebeleid van de West Maas en Waal. De gemeente koppelt participatie direct aan de gemeentelijke teams die met een project aan de slag gaan. De ervaring die ambtenaren en bestuurders hebben opgedaan tijdens het “veldwerk” is waardevol voor de succesvolle inbedding van de resultaten van dit onderzoek.

Wat valt op?

Inwoners geven het wonen in West Maas en Waal een gemiddeld woencijfer van 8,2, ondanks de beperkte voorzieningen in de kleinste dorpen, een beperkt OV en het uitblijven van woningbouw. Het valt op dat de manier waarop de autochtone bevolking naar bepaalde onderwerpen kijkt anders is dan mensen die recent in de gemeente zijn komen wonen: “zij gedragen zich anders dan wij gewend zijn”. Dit zie je ook terug in het verschil van opvatting over bijvoorbeeld de intensieve veehouderij versus het belang van natuur en biodiversiteit.

Voelt men zich betrokken bij belangrijke onderwerpen?

Voor inwoners is participatie een breed begrip, het wordt op verschillende manieren uitgelegd. De rode draad is toch wel dat ze graag meepraten over een onderwerp in de buurt en hun mening kunnen geven. Bijeenkomsten over deze onderwerpen worden positief gewaardeerd. Het is voor inwoners de plek waar ze worden geïnformeerd en waar ze kunnen meepraten. Als het gaat om de resultaten van deze bijeenkomsten laten inwoners zich kritischer uit. Het is lang niet altijd duidelijk wat er met de input gebeurt, een aanpassing van de plannen is vaak niet mogelijk, er is een gebrek aan transparantie, het is lastig om met de gemeente in contact te komen en mensen weten niet hoe een besluit uiteindelijk tot stand komt.

Denkt men invloed te hebben?

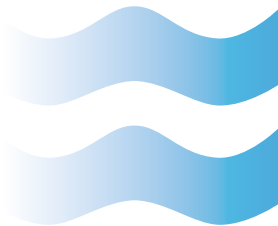
"De gemeente gaat zijn eigen gang" is het meest gehoorde oordeel; er wordt niet echt geluisterd naar inwoners. De gemeente neemt een initiatief en de inwoners reageren, zo gaat het meestal. Wat betreft participatie vinden mensen het belangrijk om iets voor elkaar te krijgen voor eigen buurt of dorp maar dat gaat over het algemeen moeizaam. Projecten die van uit de gemeenschap zijn ontstaan zijn wij tijdens ons onderzoek niet tegengekomen.

Waarover wil men meepraten en hoe is men te bereiken?

Mensen praten het liefste mee over onderwerpen die in eigen buurt of dorp aan de orde zijn. Het gaat dan vooral over sociale onderwerpen, over passende woningen, (verkeers)veiligheid en voorzieningen. Er zijn zorgen over de toekomst, over de leefbaarheid en over het milieu. Als het gaat over zaken die heel dichtbij komen, zoals het opbreken van de eigen straat willen mensen het liefst per brief worden uitgenodigd: "Bij een brief

weet je zeker dat jij en je burens de goede informatie krijgen". Sociale media worden beoordeeld als minder persoonlijk, er is duidelijk behoefte aan persoonlijk contact, aan iemand die je kunt aanspreken wanneer je een vraag hebt of wanneer iets niet duidelijk is.

Het mailverkeer met de gemeente zorgt hier en daar voor irritatie. Het is inwoners niet duidelijk of en wanneer ze een reactie ontvangen, soms horen ze helemaal niets meer.

Aanbevelingen:

- Goed informeren vinden inwoners belangrijk. Wij raden een combinatie van brieven op naam, lokale pers en online berichtgeving aan om zoveel mogelijk mensen te bereiken en te motiveren om mee te doen. Sluit met de uitnodiging aan bij de leefwereld van de mensen.
- Inwoners vinden het belangrijk om mee te denken met ontwikkelingen en plannen, zeker in eigen wijk of dorp. Probeer met verschillende participatiemethoden te werken zodat zoveel mogelijk mensen uit de buurt een stem krijgen en niet altijd de mensen met de meest uitgesproken mening de uitkomst bepalen.
- Duidelijkheid is ook heel belangrijk. Geef aan de voorkant aan welke vorm van participatie in het betreffende project mogelijk is voor inwoners. Gaat het alleen om informeren, mogen mensen meedenken, meewerken of zelfs meebeslissen?

- In navolging van wat een van de respondenten zei raden wij aan om gespreksavonden waarin dat past af te sluiten met een stemming over de geopperde voorstellen. Laat altijd aan je inwoners weten wat je met de opgehaalde info doet en waarom. Betrek inwoners indien mogelijk bij de besluitvorming.
- Zorg altijd voor een persoonlijk aanspreekpunt binnen de gemeente bij projecten, dan houd je het gesprek met betrokken inwoners gaande en werk je aan vertrouwen.
- Leef het uniform mailbeleid na binnen de gemeente. Het is onderdeel van het correct behandelen en serieus nemen van inwoners.
- Participatie bij gemeentelijke projecten geeft ruimte aan inwoners die energie inzetten voor nieuwe initiatieven en/of ideeën: ook wel werk met werk maken. Komen er mooie ideeën in een wijk of dorp die kans van slagen hebben? Ga met de mensen in gesprek en help hen hun idee uit te voeren.

2

Beschrijving van de werkwijze

Met onze gespreksbus hebben we negen dagen rondgereden in alle dorpen van de gemeente West Maas en Waal. Dat gebeurde op locaties waar doorlopend mensen voorbijkomen (supermarkten, dorpswinkels en weekmarkten) of door het dorp in te lopen en inwoners aan te spreken. We hebben met 270 inwoners gesproken; daarnaast hebben ambtenaren en bestuurders deelgenomen aan de gesprekken, zij hebben met 34 inwoners gesproken. Online reageerden 104 inwoners en van de mogelijkheid om thuis een gesprek voeren (voor mensen die niet van huis kunnen en/of met een lees/spreekbeperking) hebben 3 inwoners gebruik gemaakt.

Met deze aantallen en de spreiding over dorpen, leeftijden en opleiding (zie hoofdstuk 4) kunnen we zeggen dat de aanbevelingen in dit rapport een goed beeld geven van wat er breed leeft onder de inwoners.

Onze negendaagse tour in april ging van start met publicaties in lokale media en aankondigingen van de straatgesprekken via de (online) communicatiekanalen van de gemeente. De boodschap miste zijn effect niet. We hebben de nodige mensen gesproken die naar aanleiding van deze aankondiging naar de bus kwamen om hun mening te geven.

Onze omgebouwde camper deed dienst als gespreksbus. Omdat we inwoners in hun vertrouwde eigen omgeving spreken, vertellen zij over het algemeen vrijuit en zonder reserves over hun gedrag en wat hen hierbij na aan het hart ligt. Aan de hand van een gespreksleidraad bespraken we hoe ze aankijken tegen

hun rol in dit participatieproces van de gemeente en wat hun verwachtingen zijn. Over welke onderwerpen willen ze participeren? Wat hebben ze nodig van de gemeente? En wat zou hun advies zijn aan de gemeente?

In dit rapport spelen quotes een belangrijke rol. Ze geven de mening van inwoners weer, in hun eigen woorden en soms met hun eigen emotie. In de quotes is terug te lezen op welke wijze inwoners betrokken zijn bij de agenda van de gemeente en hun eigen wijk, of juist niet. De quotes worden zo geselecteerd dat ze samen een tendens aangeven die past bij de mening van inwoners over dat thema. Zijn inwoners positief dan is dat terug te zien in de geselecteerde quotes. Tegelijkertijd zijn quotes geen harde wetenschap. Ze zijn vooral bedoeld om de stemming weer te geven, als aanvulling en inkleuring. Daardoor kan het voorkomen dat uitspraken tegenstrijdig lijken. De quotes die we opnemen zijn exemplarisch, ze zijn vaker genoemd, met andere woorden maar met dezelfde inhoud.

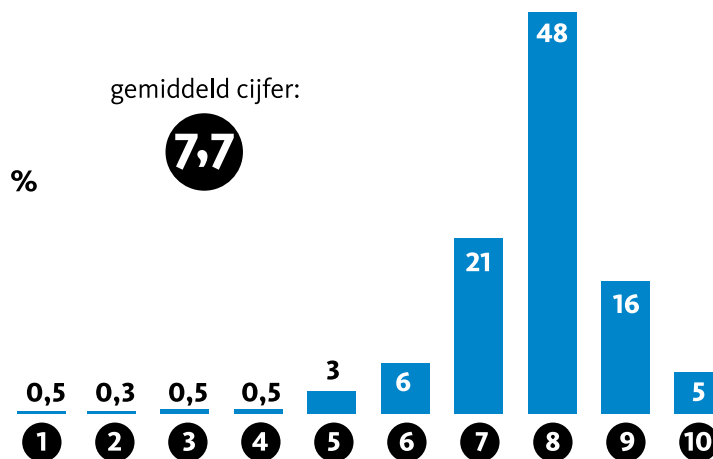
3

Inwoners over communicatie, participatie en de gemeente West Maas en Waal

3.1 De omgeving

Welk cijfer geef je aan het wonen in uw buurt / wijk ?

Op een schaal van 1 tot 10: 1 is heel slecht, 10 is heel goed.

Inwoners zijn in grote meerderheid positief over het dorp waar ze wonen. Bijna honderd procent geeft een voldoende; het gemiddelde wooncijfer is 8.2. De landschappelijke kwaliteiten worden alom geroemd (groen, ruimte, de rivieren), verder de rust, de saamhorigheid, de gezelligheid, gastvrijheid en ons kent ons-mentaliteit. In de waardering spelen beperkte voor-

zienen in de kleinste dorpen een rol. Inwoners van een nieuwe wijk roemen de dynamiek van jonge ouders.

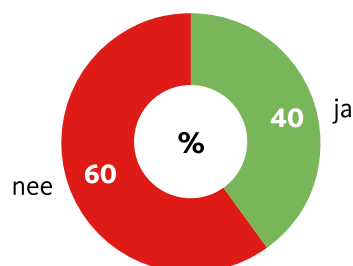
Inwoners signaleren in hun ogen ook minder gewenste ontwikkelingen. Het wonen in de eigen buurt krijgt nog wel een hoog cijfer maar verderop in het dorp gaat het om nieuwe inwoners die zich anders gedragen dan “wij gewend zijn”; verder wordt de intensieve veehouderij genoemd als ongewenste ontwikkeling. Deze mensen worden door dorpsgenoten dan weer omschreven als “rotte appels” die de agrarische sector niet accepteren en overal tegen zijn. Toerisme kent ook duidelijke tegenstanders.

De onvoldoendes van een handjevol inwoners wordt vooral veroorzaakt door irritatie over het matige groenonderhoud, beperkt openbaar vervoer en uitblijven van woningbouw.

De suggesties voor verbetering gaan met name over verkeerssituaties (hard rijden, handhaving), beperking van megastallen en meer aandacht voor natuurbehoud en biodiversiteit.

3.2 Hoe betreft de gemeente je bij belangrijke onderwerpen?

Speelde er de afgelopen 5 jaar iets in jouw buurt waarbij je hebt meegedacht, meegewerkt, meebepaald?

Respondenten hebben de afgelopen jaren meegepraat over veel onderwerpen: wateroverlast, megastallen, opvang vluchtelingen, dorpsontwikkeling, omgevingsvisie, biodiversiteit, herinrichting straten, woningbouw, een dorpsplein, een natuurspeeltuin, verkeer, whatsapp-groepen en het dorpshuis.

Opvallend is de bandbreedte van onderwerpen, van een whatsapp-groep tot de gemeentelijke omgevingsvisie. We komen bijeenkomsten tegen die door burens zijn opgezet, mogelijk met de gemeente als faciliterende partij. Voor inwoners is participatie een breed begrip, het wordt op verschillende manieren uitgelegd. Meepraten over een onderwerp in de buurt en een mening geven is de rode draad.

De bijeenkomsten over deze onderwerpen zijn positief gewaardeerd. Het is voor inwoners de plek waar ze wordt geïnformeerd en kunnen meepraten. Als het gaat om de resultaten dan laten inwoners zich kritischer uit. Uit de opmerkingen komt het beeld naar voren dat de kanttekeningen van inwoners niet goed worden meegenomen bij de verdere uitwerking van de plannen. Ook wachten inwoners soms lange tijd op een reactie, is niet duidelijk of er wel een reactie volgt en wordt soms geheel niet op mails gereageerd omdat ambtenaren zijn vertrokken maar hun mailadres niet is afgekoppeld of vervangen door een ander mailadres.

Er zijn volop mogelijkheden om mee te praten, meestal is de informatie voldoende, maar het begint te schuren als inwoners een andere mening hebben en plannen geheel of op onderdelen willen aanpassen. Misschien is die ruimte er niet, maar dat wordt niet duidelijk. Als plannen nog in de beginfase verkeren en inwoners wel de indruk hebben dat ze echt kunnen meepraten over de richting, dan horen we een gebrek aan transparantie. Wat gaat wel mee en niet mee in de afweging? In een aantal gevallen zijn inwoners wel tevreden. Iemand zegt: "We moesten wel aandringen op meer duidelijkheid, maar dat is

wel gelukt.” Goed informeren vinden inwoners belangrijk. Daar bespeuren we een voorkeur voor offlinekanalen. Vanwege de geringe digitale vaardigheid en zoals iemand het noemt: “Dan is in ieder geval de hele buurt geïnformeerd”, impliciet doelend op het beperkte bereik van online boodschappen.

Ervaringen van inwoners

- De bijeenkomsten werden georganiseerd om omwonenden te informeren. Na wat aandringen (unaniem beeld vanuit buurtbewoners) is het plan van de gemeente gewijzigd en zijn de wensen van de buurtbewoners meegenomen.
- Er werd geluisterd naar inwoners; onduidelijk is of deze input invloed heeft op de besluitvorming.
- De bijeenkomst was goed, maar de uitwerking en betrekken van inwoners was er niet.
- Jammer dat veel buurtbewoners niet op deze avonden aanwezig zijn. Je krijgt een vertekend beeld van wat men werkelijk wil in ons dorp omdat een groep mensen die bijna overal op tegen is een te grote stempel drukt op het geheel. De buurtbewoners die eigenlijk wel veel goed vinden hebben we niet gezien.
- Er is veel verloop onder de ambtenaren, ik mailde met een ambtenaar die was vertrokken. Dat was de reden dat ik niets meer hoorde.
- Het advies van de gemeente was: stuurt u uw informatie maar per mail. Dan doe je dat maar hoor je niks meer. Zelfs geen “bedankt voor uw mail en meedenken”.
- Ik begrijp best dat niet alles kan wat er gevraagd wordt, maar geen opvolging is niet goed.

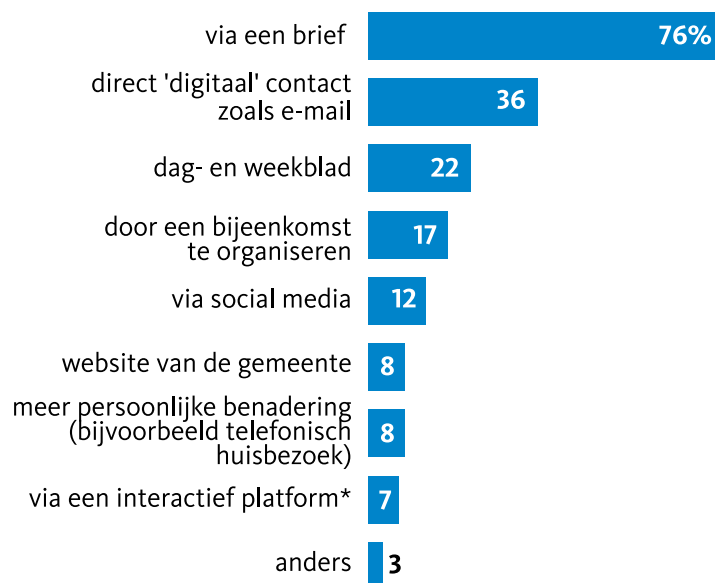
- Sluit een avond af met een stemming. Wat wordt er wel en niet gedaan met de opmerkingen.
- Er was geen uitkomst. Het plan is uitgesteld. En wanneer het weer wordt opgepakt is de vraag. Dus voor niets tijd en kennis gedeeld. De raad legde het vervolgens terzijde. Hoezo is burgerparticipatie belangrijk?

3.3 Hoe dichterbij, hoe beter inwoners geïnformeerd willen worden?

Stel: in jouw buurt wordt de weg opgebroken voor een nieuwe riolering. Op welke manier wil je dat de gemeente West-Maas en Waal je probeert te bereiken?

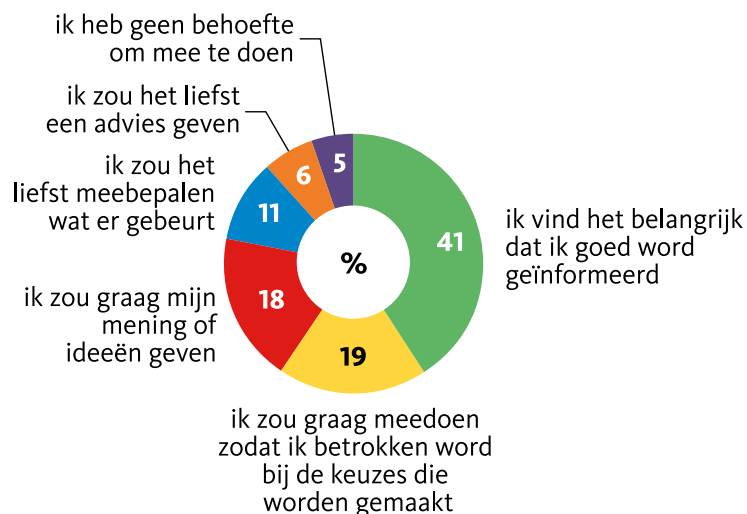
Kies maximaal drie manieren.

*) De gemeente vraagt u regelmatig om uw mening over een actueel onderwerp

**Nog even over de straat die wordt opengebroken.
Er moet nieuwe riolering komen, maar het project gaat ook over
afkoppeling regenwater, nieuwe zuinige straatverlichting,
meer groen in de straat, een geluidsarm wegdek.
Hoe wil je dat de gemeente je hierbij betreft?**
Kies het antwoord dat het best bij je past.

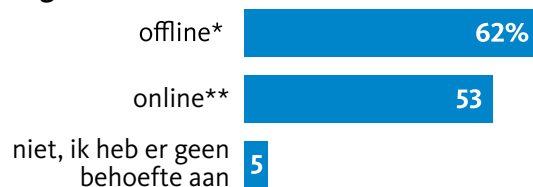
Als het gaat om onderwerpen die heel dichtbij komen (zoals het voorbeeld van de opengebroken straat), dan hebben respondenten een duidelijke voorkeur: de brief, gevolgd door een bericht per mail. De brief is populair omdat de boodschap duidelijk aankomt en “niet gemist kan worden”, zoals iemand aangeeft. Iemand anders zegt: “Bij een brief weet je zeker dat jij en je burens de goede informatie krijgt.” De gebrekkige digitale vaardigheid bij een deel van de bevolking speelt hier een rol. Online boodschappen van de gemeente bereiken om die reden een deel van de bevolking niet. Impliciet geeft een deel van de inwoners een waardeoordeel over online uitnodigen. Sociale media worden beoordeeld als minder persoonlijk en dus minder geschikt om mee te communiceren en participeren.

Op welke wijze zou je mee willen doen?

Meerdere antwoorden mogelijk.

... en als het wat verder weg is, hoe willen inwoners dan worden geïnformeerd?

*) Zoals via de post, via persoonlijke gesprekken, via een bijeenkomst

***) Zoals via de website van de gemeente, via social media van de gemeente, via e-mail, via een interactief platform

Inwoners vragen van de gemeente vooral goede informatie. Dat ze een mening kunnen geven en betrokken zijn bij keuzes volgt daarna. Verder moet duidelijk zijn welke onderwerpen geschikt zijn voor participatie, wat de omvang is (alleen de straat of het hele dorp), op welk niveau dit wordt uitgevoerd (bijvoorbeeld alleen informeren/meepraten of ook meebeslissen, co-creatie) en wat met de inwonerreacties gebeurt. Transparantie is een kernwaarde voor inwoners.

Ervaringen van inwoners

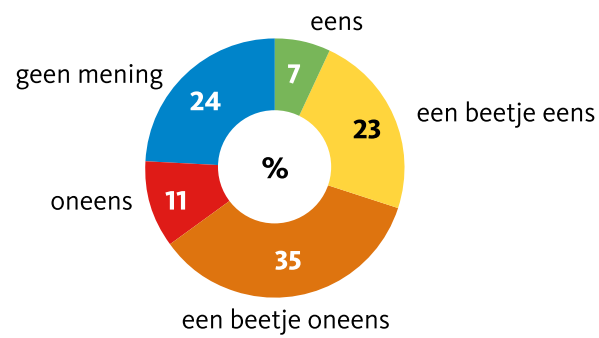
- Een brief is handig die lees je sneller. Sociale media kun je nog wel eens missen.
- Directer contact kan leiden tot persoonlijker contact en daarmee tot verhoging draagvlak.
- Bij ingrijpende veranderingen moet er ook direct worden gecommuniceerd. Dus er niet van uitgaan dat de burger het wel leest, want dat is in vele gevallen niet waar.
- Toevallig ligt de straat hier al weken open. We hebben alleen gehoord dat er mogelijk overlast kan zijn tot half juni. Wat en hoe is in ieder geval voor mij onduidelijk.
- Voor de jongeren die makkelijk zijn met hun telefoon volstaat sociale media. Voor de ouderen zijn dat een lokale krant en een brief.
- Stel je breekt een straat open om de rioleringen te vervangen. Omdat je bewoners aan de voorkant betreft komt er bijvoorbeeld een behoefte uit de wijk aan meer groen. Dit is het perfecte moment om hierop in te spelen. Scheelt dubbele kosten voor de gemeente en de wensen van de bewoners worden gehoord. Als participerende gemeente creëer je ruimte en energie die de bewoners weer kunnen inzetten voor nieuwe initiatieven en/of ideeën.
- Ik neem aan dat er goed nagedacht wordt voordat er zulke acties gedaan worden. Stel dat de werkzaamheden al bezig zijn en ik heb een vraag of opmerking zou ik wel een aanspreekpunt of persoon zien waar ik met mijn vragen terecht kan.
- Ik heb behoefte aan een ruimte of een platform om persoonlijke gesprekken te kunnen voeren. Op deze manier zet je je ook in voor een duurzame samenwerking.

- Gebruik een dorpsplatform, dorpsblaadjes én sociale media om ons te informeren.

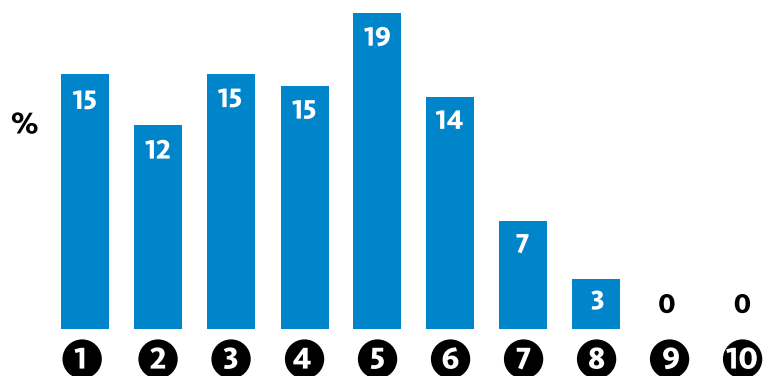
3.4 Inwoners over hun invloed op de gemeente

Stelling: de gemeente luistert goed naar de ideeën van inwoners

Hoeveel invloed heb je op plannen van de gemeente, denk je?

Geef een cijfer op een schaal van 10: 0 = geen, 10 = heel veel.

Drie van de vier respondenten denkt dat ze geen of nauwelijks invloed hebben op het gemeentelijke beleid. De gemeente gaat zijn eigen gang, is het meest gehoorde commentaar. In hun toelichting komt een groot aantal praktijksituaties voorbij die volgens respondenten duidelijk maken dat er niet wordt geluisterd naar inwoners. Iemand zegt: "Inwoners hebben geen invloed, dat is aan de gemeenteraad en politieke partijen in het college." Iemand anders zegt: "Invloed van inwoners sluit niet goed aan bij de werkwijze van ambtenaren. Ze zijn er dagelijks mee bezig, hebben veel kennis en moeten dan ook nog met inwoners spreken en rekening houden met hun opmerkingen." Voor inwoners is invloed bij de gemeente een ruim begrip. Wanneer heeft iemand invloed? Hoe oefen je invloed uit? De meeste respondenten leggen het zo uit: krijgen wij zaken voor elkaar als die belangrijk zijn voor onze buurt of ons dorp? In deze context gaat het eerder om bijsturen; van invloed is beperkt sprake. De gemeente neemt een initiatief en inwoners reageren. We hebben bijvoorbeeld niemand gesproken die met burens of dorpsgenoten een eigen plan heeft ontwikkeld en dat heeft voorgelegd aan de gemeente.

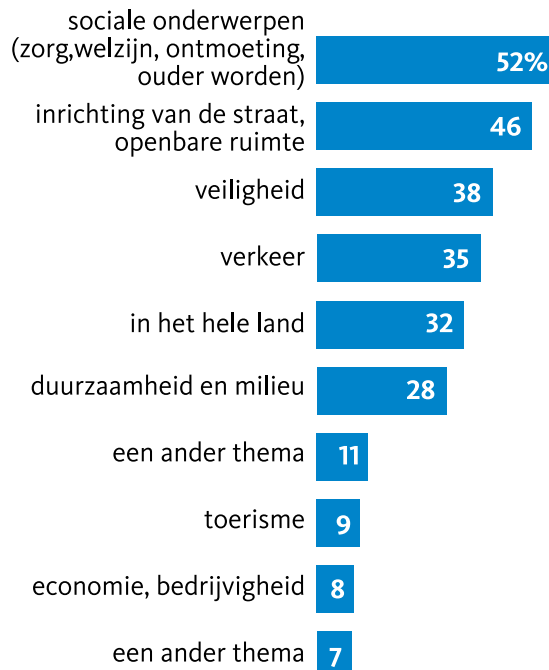
Ervaringen van inwoners

- **Als het over bloembakken of iets dergelijks gaat mogen we meepraten. Maar over relevante onderwerpen besluit de gemeente liever in eigen kring.**
- **Helaas is er een sterke indruk dat de gemeente de inwoners consulteert om kritiek achteraf te kunnen weerleggen.**

- Veel plannen liggen al vast, meerjarenplannen en visie dorpen 2025. Hierdoor heb ik niet het idee dat grote invloed mogelijk is als burger.
- Omdat alle plannen politiek geëngageerd zijn, de neutrale inwoner kan daar geen mening over geven.

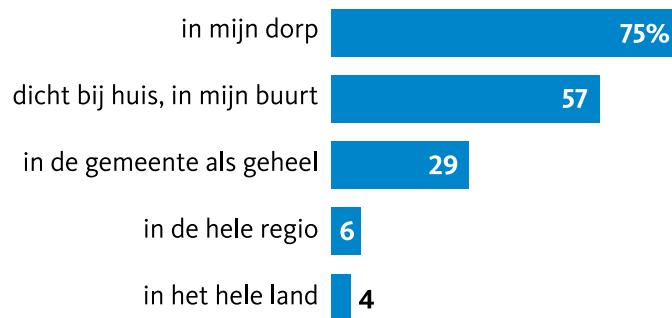
De belangrijkste thema's om over mee te praten zijn voor mij:

Maximaal drie aanvinken.

Ik wil het liefst meedoen over onderwerpen die spelen:

Meerdere antwoorden mogelijk.

3.5

Waarover wil je meepraten?

Sociale onderwerpen leven sterk, vaak in één adem genoemd met zorgen over de toekomst. Zorgen over passende woningen, eenzaamheid en achteruitgang van voorzieningen.

Verkeer en veiligheid wordt door respondenten eveneens gecombineerd; in hun ogen vragen meerdere locaties in de gemeente vooral vanwege hardrijden om een oplossing die de verkeersveiligheid ten goede zal komen.

Ook belangrijk is de kwaliteit van de buurt en het dorp, daar willen respondenten vooral over meepraten. Een buurtdorp valt ook nog in de interessesfeer, maar voor zaken die verderop in de gemeente spelen is de belangstelling duidelijk minder. Meedoen met regionale of landelijke onderwerpen speelt nauwelijks.

“ Ervaringen van inwoners

- Ik vind de sociale onderwerpen de belangrijkste. Ik hoop toch echt dat als ik straks een oudje ben, niet ergens in m'n uppie in een hokje moet zitten. Nee, ik hoop dat ik dan in een mooi appartementengebouw in het dorp kan wonen waar ik met mede-oudjes kan eten, kletsen en ook nog een potje kan biljarten.
- Duurzaamheid en milieu spreekt voor zich: wat laten we achter voor onze volgende generaties.
- Verkeer is voor mij zeer belangrijk vanwege de grote verkeersonveiligheid in ons dorp. We hebben een gebrek aan voet- en fietspaden, er wordt veel te hard gereden.
- Toerisme: Hoe zorgen we ervoor dat Maasbommel ons dorp blijft en niet een dorp dat door de toeristen wordt overheerst.

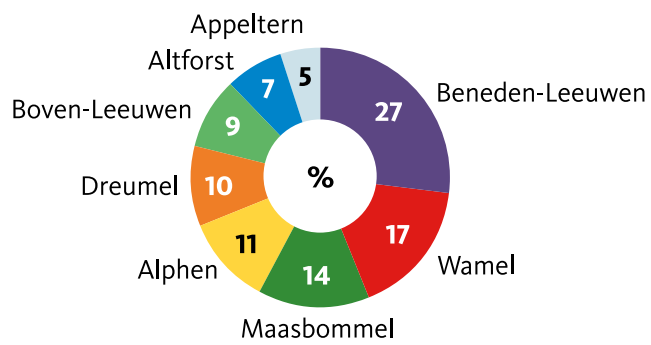
- Sportclubs staan onder druk door dalende ledenaantallen. Maar ze zijn belangrijk voor een dorp, voor de cohesie en leefbaarheid. Wat is de visie van de gemeente hierover en hoe denkt men over accommodaties?
- Ik ben erg betrokken bij ouderen en bij de Zonnebloem. En ik weet en zie dat eenzaamheid groot is, zowel onder jongeren als ouderen. Vergeet de jongeren niet.
- Verkeer is belangrijk, in combinatie met veiligheid. Er zijn veel onveilige plekken in de gemeente; onder andere wordt er te hard gereden. Waarom mag je op Van Heemstraweg in Wamel 80 rijden en in Druten maar 60?
- Als het in de eigen buurt speelt is het belangrijk voor mij. Dit zijn onderwerpen waar je als burger het meest direct negatief geraakt kan worden. Daar moeten burgers een belangrijke stem laten horen.

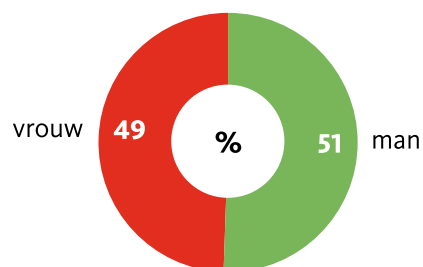
4

Gegevens respondenten

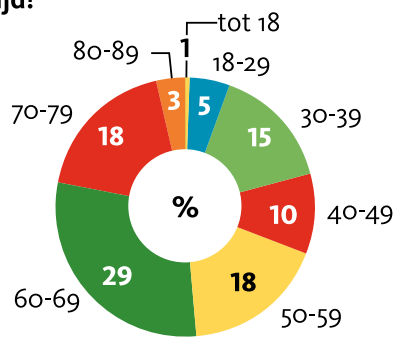
Waar woon je?

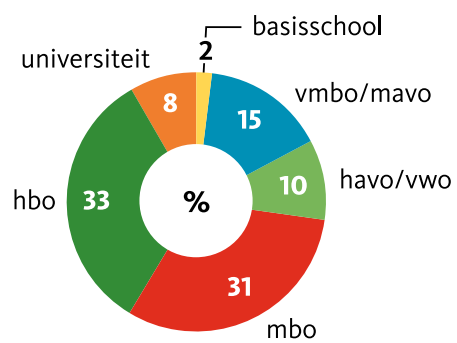
Ik ben een

Wat is je leeftijd?

Wat is uw hoogst afgeronde opleiding?

**OPINIE
PIJLERS**
in gesprek met inwoners